

Міністерство охорони здоров'я України
Донецький національний медичний університет
Факультет фармацевтичний
Кафедра фармації та фармакології

**ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ТА МЕДИЧНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО
СИЛАБУС**

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 «Фармація, промислова фармація»
Освітня програма	«Фармація»
Освітній рівень	Магістр
Статус дисципліни	Обов'язкова
Розробник\и	Олександр Іванович Гуторов, декан фармацевтичного факультету, канд.фарм.наук, доцент.
Затвердження	рішенням кафедри, протокол № 2 від 1.09.2021р. вченою радою фармацевтичного факультету, протокол №1 від 15.11.2021 р.
Візування	Завідувач кафедри, Хоменко В.М. Гарант ОП Хоменко В.М. Декан факультету Г уторов О.І.

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ТА МЕДИЧНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО

Рік навчання та навчальний семестр: денна ф. н. – 4 рік навчання, 7-8 семестр; заочна ф. н. – 4 рік навчання, 7-8 семестр.

Загальне навантаження: 5 кредити ECTS

Аудиторне навантаження: очна – 75 годин, заочна – 19 годин

Самостійна робота здобувачів: очна - 75 годин, заочна – 131 годин

Форми підсумкового контролю: ПК.

Мова викладання: українська.

Інформація про викладача

Олександр Іванович Гуторов, декан фармацевтичного факультету, канд.фарм.наук, доцент.

Світлана Юріївна Старостенко, асистент кафедри фармації та фармакології.

Інструменти комунікації

З усіма питаннями, зауваженнями та пропозиціями, стосовно викладання та вивчення дисципліни, просимо надсилати листи на наступну електронну пошту: S.Yu.Starostenko@dnmu.edu.ua та/ або o.i.gutorov@dnmu.edu.ua.

Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Фармацевтичне та медичне товарознавство» надає майбутнім провізорам теоретичні, методичні та практичні знання та навички для професійного виконання робіт з постачання лікувальних установ, аптечної мережі і населення товарами медичного призначення через мережу лікарняних, міжлікарняних аптек, магазинів «Медтехніка» та «Оптика».

Мета та завдання

Основна мета – оволодіти технікою проведення товарознавчого аналізу; вивчити фактори, які зумовлюють якість товарів; удосконалити методи контролю якості товарів; організувати раціональні способи зберігання товарів; вивчити вимоги, які пред'являються до якості товарів і матеріалів та правил їх приймання..

Завданнями дисципліни є – вивчення категорій та видів нормативної документації на товари аптечного асортименту, об'єктів стандартизації в медицині та фармації, галузей дії стандартів на медичні та фармацевтичні товари, структури та основних розділів Державних реєстраторів та класифікаторів, класифікації та вимог до упаковки та її основних компонентів, тари та пакувальних матеріалів, фізико-хімічних властивостей фармацевтичних товарів, основних цілей, етапів та задач товарознавчого аналізу, основ матеріалознавства, видів класифікації та асортименту товарів, порядку проведення товарознавчого аналізу товарів аптечного асортименту та оцінювання якості товару, умов зберігання для кожної групи товарів.

Компетентності та очікувані результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати стандартні та нестандартні спеціалізовані завдання та прикладні галузеві фармацевтичні проблеми діяльності, використовуючи положення, теорії та методи фундаментальних біологічних, хімічних, медичних, технологічних, біофармацевтичних, соціальних та економічних наук; поєднувати знання та розв'язувати складні питання, формулювати ідеї за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовувати для фахових та нефахових слухачів.

Загальні компетенції:

ЗК 1. Здатність до соціальної відповідальності та громадянсько свідомої діяльності.

ЗК 4. Здатність до розуміння дисциплінарного діапазону знань та фахової діяльності.

ЗК 10. Здатність обирати стратегії та тактики спілкування, до командної роботи, в тому числі фахівцями інших галузей знань та видів економічної діяльності.

Фахові компетенції:

ФК 7. Здатність організовувати належне зберігання лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та нормативної документації на всіх етапах їх життєвого циклу.

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФК 8. Здатність організувати діяльність аптечного закладу із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я, підприємств установ та організацій лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту з впровадженням відповідних систем звітності й обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) відповідно до вимог чинного законодавства, положень Належної аптечної практики (GPP) та здійснювати товарознавчий аналіз та вести адміністративне діловодство.

ФК 9. Здатність передбачати та аналізувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та медичні вироби відповідно до чинних нормативно-правових актів України.

ФК 17. Здатність реалізовувати маркетингове управління асортиментною, товарною, інноваційною, ціною, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичної діяльності на основі результатів маркетингових досліджень та пост маркетингових досліджень з урахуванням процесів на українському і міжнародному ринках, керувати ризиками що стосуються фармацевтичного забезпечення.

ФК 18. Здатність здійснювати контроль якості лікарських засобів відповідно до діючих редакцій Державної фармакопеї України та належних практик у фармації, визначати способи відбору проб для контролю лікарських засобів та проводити їх стандартизацію, запобігати розповсюдженню неякісних та контрафактних лікарських засобів.

Результати навчання	Методи викладання	Форми оцінювання
ПРН 2. Застосовувати загальні та фахові знання з освітніх компонентів при роботі у фармацевтичних установах.	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція); мультимедійні презентації; дискусійний метод; практичні роботи; робота у групах; обговорення.	Опитування, перевірка і оцінка самостійних робіт.
ПРН 6. Приймати рішення і надавати фахову інформацію аргументовано, нести відповідальність за них у типових і нетипових професійних ситуаціях; дотримуватися принципів фармацевтичної та медичної етики та деонтології.	Інструктаж, обговорення, ситуаційне моделювання.	Опитування.
ПРН 12. Проводити аналіз інформації, отриманої за результатами наукових досліджень, критично осмислювати, узагальнювати, систематизувати та практично адаптовувати до професійної діяльності.	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція), дискусійний метод; практичні роботи.	Опитування, вирішення тестових завдань, вирішення практичних завдань.
ПРН 13. Проводити санітарно-освітні заходи у аптечних закладах при виникненні спалахів інфекційних, вірусних та паразитарних захворювань.	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція); мультимедійні презентації; обговорення; ситуаційне моделювання.	Опитування, вирішення тестових завдань, вирішення практичних завдань.
ПРН 14. Аналізувати особливості дії лікарських засобів різних анатомо-терапевтично хімічних груп, враховуючи їхні фізичні, хімічні, фізико-хімічні, фармакокінетичні та фармакодинамічні властивості. Пропонувати споживачам безрецептурні лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту і	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція); мультимедійні презентації; практичні роботи; обговорення.	Опитування, вирішення тестових завдань, перевірка і оцінка самостійних робіт.

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

консультувати на засадах фармацевтичної опіки.		
ПРН 20. Залучати фахівців до комплексу проведення організаційно-управлінських заходів, здійснювати всі види адміністративного діловодства, товарознавчого аналізу під час забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту.	Дискусійний метод; обговорення, консультації.	Опитування
ПРН 21. Обчислювати та аналізувати основні показники економічної діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні ціни на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту, проводити моніторинг змін цін та тарифів.	Евристичний та науковий метод.	Вирішення практичних завдань.

Політика навчальної дисципліни:

- Відвідувати аудиторні заняття вчасно та бути присутніми протягом всього терміну їх проведення. (можлива індивідуальна освітня траєкторія здобувача).
- Діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.
- Самостійно виконувати навчальні завдання та коректно покликатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень.
- Самостійно виконувати контрольні завдання та не використовувати джерела інформації, не зазначені викладачем.

Зміст навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього (денна/з аочна)	у тому числі			
Лекції (денна /заочна)		Практ. р. (денна /заочна)	Лаб. р. (денна /заочна)	С. р. (денна /заочна)	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Фармацевтичне та медичне товарознавство.					
Змістовий модуль 1. Організація товарознавства у фармацевтичній галузі.					
Тема 1. Основи товарознавства.	4,5/6		-	-	3,5/5
Тема 2. Класифікація товарів медичного та фармацевтичного призначення. Кодування.	8/7	1/1	4/1	-	4/6
Тема 3. Стандартизація і нормативна документація у фармацевтичній галузі.	9/7	1/-	4/1	-	4/6
Тема 4. Основи товарознавчого аналізу медичних та фармацевтичних товарів.	5/7,5	1/-	-/1,5	-	4/6
Тема 5. Товарознавчі операції в аптечній мережі. Організація зберігання товарів медичного і фармацевтичного призначення.	9/6,5	1/-	4/-	-	4/6,5

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Логістика у фармації.					
Тема 6. Матеріалознавство. Класифікація матеріалів, які застосовуються у медицині та фармації.	9/9	1/1	4/2	-	4/6
Тема 7. Неметалеві матеріали: скло, кераміка, полімери та пластичні маси та вироби з них.	7/6	1/-	4/-	-	2/6
Тема 8. Неметалеві матеріали: гума. Гумові вироби та предмети догляду за хворими.	7/6	1/-	4/-	-	2/6
Тема 9. Матеріали, які застосовуються для перев'язування.	7/6	1/-	4/-	-	2/6
Тема 10. Шовні матеріали та хірургічні голки.	9/6	1/-	4/-	-	4/6
Тема 11. Металеві матеріали, які застосовуються для виробництва медичних та фармацевтичних товарів.	9/8	1/-	4/2	-	4/6
Разом за змістовим модулем 1	83,5/75	10/2	36/7,5	-	37,5/65,5
Змістовний модуль 2. Товарознавчий аналіз медичних та фармацевтичних товарів.					
Тема 12. Медичні інструменти – складова аптечного асортименту. Загальнохірургічні інструменти. Різальні, інструменти для проколів, трансфузій, ін'єкцій. Загальнохірургічні затискні, розширюючі, для зондування та бужування. Спеціальні медичні інструменти: урологічні та акушерсько-гінекологічні. Спеціальні медичні інструменти: офтальмологічні, ЛОР. Спеціальні медичні інструменти: нейрохірургічні. Стоматологічні інструменти. Обладнання для дезінфекції та стерилізації медичних і фармацевтичних товарів. Діагностичні прилади.	17/18	3/2	4/3	-	10/13
Тема 13. Готові лікарські форми.	9/10	1/-	3/-	-	5/10
Тема 14. Тара, пакувальні матеріали і закупорювальні засоби.	9/11	1/-	3/1	-	5/10
Тема 15. Фізіологічна та очкова оптика.	9/11	1/-	3/1	-	5/10
Тема 16. Товари обмеженого аптечного асортименту.	8,5/10	1/-	3/-	-	4,5/10
ПК	14/15	-	6/2,5	-	8/12,5
Разом за змістовим модулем 2	66,5/75	7/2	22/7,5	-	37,5/65,5
Усього годин	150/150	17/4	58/15		75/131

Система оцінювання.

На кожному практичному занятті здобувач повинен отримати оцінку з кожного виду робіт за наступною шкалою та критеріями:

«відмінно»: 5 балів	здобувач вищої освіти відмінно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння
------------------------	--

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

	практичних навичок.
«добре»: 4 бали	здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має достатні практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у викладенні теоретичного змісту або під час аналізу продемонстрованих практичних навичок.
«задовільно» 3 бали	здобувач вищої освіти в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, недостатньо оцінює факти та явища, що пов'язані з його майбутньою діяльністю.
«незадовільно» 2 бали	здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

При недотриманні політики курсу оцінка може бути анульована та потребувати додаткового виконання роботи.

Оцінка з дисципліни визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), які виставляються при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок, опанованих при вивченні освітнього компонента, з урахуванням відгуку керівника практики від виробництва.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Перерахунок у бали здійснюється після останнього заняття, якщо модуль завершується заліком.

Перед заліком, на підставі оцінок за традиційною шкалою, виставлених під час вивчення модулів, обчислюється середнє арифметичне (СА) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми. Отримана величина конвертується у бал за багатобальною шкалою таким чином:

<i>Шкала</i>	<i>200 балів</i>
<i>Дисципліни, що завершуються ПК</i>	<i>СА : 5 x200</i>

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 10-12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних здобувачем на заняттях під час поточної навчальної діяльності. В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 200 балів.

Інформаційні ресурси

1. Сайт кафедри (<https://dnmu.edu.ua/kafedra-farmacziyi-ta-farmakologiyi/>)
2. Національна бібліотека імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека Національного Фармацевтичного Університету <http://lib.nuph.edu.ua/>
4. Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету <http://library.zsmu.edu.ua/>
5. Донецька обласна наукова медична бібліотека <http://donmb.dn.ua>
6. Електронний архів Національного фармацевтичного університету - <https://nuph.edu.ua/>
7. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://zakon.rada.gov.ua>

1. Гридасов В.І., Винник О.В., Оридорога Л.М.У/Фармацевтичне товарознавство. Навч. посібник. Х.- 2002. — 172с.
2. Фармацевтичне і медичне товарознавство: Посіб. для студ. вищ. фармац. навч. закладів./ В.І. Гридасов, Л.М.Оридорога, О.В.Винник. — Х.: Вид-во НФАУ; Золоті сторінки, 2002. — 160 с.
3. Гридасов В.Й., Оридорога Л.М., Винник Е.В. Фармацевтическое и медицинское товароведение (пособие для студентов иностранного факультета). - Х.: Изд-во НФАУ, 2000. — 204с.
4. Кабатов Ю.Ф., Крендаль Н.Е. Медицинское товароведение. - М.: Медицина, 1984. — 384 с.
5. Васнецова О.А. Медицинское и фармацевтическое товароведение: учебник для вузов. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2005. — 605 с.